

Posudek konzultantky k rigorózní práci Mgr. Ondřeje Šťastného „Svoboda projevu, její záruky a limity v praxi českých médií“

I.

Rigorózní práce se zabývá problematikou svobody projevu se zaměřením na její záruky a meze v praxi českých médií. Právě toto zaměření činí rigorózní práci zajímavou a originální, neboť autor se nezabývá pouze právní úpravou svobody projevu, ale také rozbohem konkrétních „kauz“, v nichž dochází ke střetu svobody projevu a jiných základních práv a svobod či veřejného zájmu. Rigorózní práce je rozšířením a rozpracováním původní diplomové práce autora s názvem „Svoboda projevu, její záruky a limity“, kterou autor obhájil na PF UK v lednu roku 2010.

Posuzovaná práce má celkem 146 stran, je členěna do 11 kapitol, obsahuje též úvod a závěr. Součástí práce je také shrnutí v anglickém jazyce, seznam použité literatury a seznam citované judikatury a právních předpisů. Kvalitní charakter má poznámkový aparát.

II.

Systematika posuzované rigorózní práce odpovídá tématu práce. V první části práce se autor věnuje obecným otázkám a na tuto část následuje rozbor konkrétních vybraných případů, v nichž obecné soudy, případně Ústavní soud řešily konflikt svobody projevu s jinými chráněnými právy či zájmy. Práce obsahuje také stručný obecný úvod k pojmu svobody a svobody projevu, ve kterém autor zdůrazňuje skutečnost, že ačkoli svoboda projevu již patří k neodmyslitelným znakům demokratického státu, „zápas o podobu a limity svobody projevu neskončil ani dnes.“ Ostatně v tomto duchu se nese i hlavní zaměření autora, který se ve své práci soustředí především právě na otázku střetů této politické svobody s jinými základními právy a na hledání obsahu svobody projevu prostřednictvím vymezení jejích limitů. Na autorův úvod navazuje ještě jeho krátký exkurs do úvah anglického filosofa a teoretika demokracie J. S. Milla z jeho díla „O svobodě“, týkajících se hledání pravdy a významu svobody projevu.

V další, obecné části práce se autor již zaměřuje na vlastní téma práce. Rozebírá nejprve ústavní úpravu svobody projevu, zákazu cenzury a práva na informace a navazuje kapitolou věnovanou limitům svobody projevu. V této souvislosti se podrobněji zabývá problematikou tzv. nepravého

konfliktu, tedy střetu svobody projevu a zákonů, které svobodu projevu, dle podmínek stanovených listinou, omezují. Na část o vnitrostátní úpravě navazuje část věnovaná mezinárodní úpravě svobody projevu tak, jak je obsažena v základních mezinárodních úmluvách a dokumentech Evropské unie. Zvláštní část pak autor věnuje pojetí svobody projevu v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva.

Další část práce je věnována rozboru konkrétních kauz, v nichž se svoboda projevu střetávala s právy jiných či s tvrzeným porušením zákona. Autor analyzuje také základní kauzy a principy, které při vymezení rozsahu svobody projevu, vytkl Ústavní soud. V této části práce se autor také podrobněji věnuje otázce svobody tisku, její úpravy a omezení, kterou opět ilustruje konkrétními kauzami.

III.

Posuzovaná rigorózní práce přehledně a uceleně zpracovává právní úpravu svobody projevu v ČR. Autor se zabývá jak ústavní, tak prováděcí právní úpravou a věnuje se podrobně principům, které do této oblasti vnesla judikatura – rozbor autorem vybraných judikátů, které dle jeho názoru v posledním desetiletí formovaly podobu a meze svobody projevu. Rozbor jednotlivých kauz v rigorózní práci přináší zajímavý pohled na vývoj české judikatury v této oblasti a na základní principy, které určují realizaci svobody projevu.

Při hodnocení přínosu posuzované rigorózní práce k analýze otázky svobody projevu v ČR bych dále ráda především vyzdvihla také autorův vlastní přístup ke zpracovávanému tématu, který se prolíná v celé práci a projevu se jeho hodnocením a vlastním postojem k jednotlivým přístupům a principům charakterizujícím svobodu projevu. Ostatně autor na několika místech práce zdůrazňuje význam, který svobodě projevu přisuzuje – jeho názor lze shrnout závěrečnými slovy závěru jeho práce: „ V pochybnostech ve prospěch svobody slova.“ Přestože některé názory autora jsou diskutabilní, autorovo zaujetí pro věc je přínosné – inspiruje k úvahám a k polemice a není pouhým opakováním již vyslovených názorů.

Dostatečný je také výběr použité literatury, kterou tvoří jak odborné články, tak i příspěvky články, v nichž jsou prezentovány různé názory na konkrétní otázky svobody projevu v ČR.

Přínos rigorózní práce spatřuji také v jejím zaměření na úskalí realizace svobody projevu. Problematika svobody projevu je téma velmi široké a při jeho zpracování hrozí nebezpečí nepřehlednosti či odklonění od tématu. Autorovi posuzované rigorózní práce se prostřednictvím zaměření se na limity svobody a střetům této svobody s jinými základními právy, podařilo analyzovat jak právní úpravu svobody projevu v ČR, tak i vystihnout složitou cestu ke hledání obsahu svobody projevu.

Rigorózní práci doporučuji k ústní obhajobě.

V Praze dne 11. 12. 2011

JUDr. Helena Petrův, Ph.D.

Konzultant diplomové práce